

Ομάδα κρούσης για την αντιμετώπιση των εξαιρετικών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών στον ανταγωνισμό λόγω της πανδημίας Covid 19

(covid19_competition@epant.gr)

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού στην παρούσα συγκυρία που η χώρα δοκιμάζεται από την πανδημία του κορωνοϊού (Covid-19), παρακολουθεί τις εξελίξεις και θα συνεχίσει να επεμβαίνει ως αρμόδια για τη διαπίστωση τυχόν παραβάσεων των διατάξεων του ν. 3959/2011 και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) περί «Προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», με γνώμονα τη διαφύλαξη της υγιούς ανταγωνιστικής δομής της αγοράς, της προστασίας των συμφερόντων του καταναλωτή και την οικονομική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό είναι αυτονόητο ότι, κατά τη διάρκεια της κρίσης του κορωνοϊού, οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να επωφεληθούν από την αβεβαιότητα. Οι επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά εξακολουθούν να μην επιτρέπεται να αυξάνουν υπερβολικά τις τιμές, όπως, επίσης, ανταγωνιστές δεν μπορούν να συνάψουν συμφωνίες καθορισμού τιμών ή περιορισμού παραγωγής. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα επέμβει και θα εφαρμόσει αυστηρές κυρώσεις σε όσες επιχειρήσεις συμμετέχουν σε τέτοιου είδους πρακτικές. Σημειώνεται ότι και η απλή συμμετοχή σε συναντήσεις στο πλαίσιο συμπράξεων και εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ ανταγωνιστών για τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών ή την μείωση της παραγωγής μπορεί να αποτελέσει παράβαση του άρθρου 1 του ν 3959/2011 ή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

Τις προηγούμενες ημέρες, η Επιτροπή μέσω δελτίων τύπου που εξέδωσε, παρείχε οδηγίες με σκοπό τον περιορισμό των ανατιμήσεων που παρατηρήθηκαν σε διάφορα προϊόντα (<https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/831-deltio-typou-antiantagonistik-es-praktikes-se-eidik-es-koinonikes-kai-oikonomikes-synthikes.html> και <https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/836-deltio-typou-efarmogi-kanonon-antagonismou.html>). Επιπλέον, προέβη στην αποστολή εκατοντάδων ερωτηματολογίων σε επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, εισαγωγή και εμπορία υγειονομικού υλικού και άλλων προϊόντων για τη συλλογή στοιχείων και κατάρτιση βάσεως δεδομένων για τον καλύτερο σχεδιασμό μέτρων που πιθανώς να ληφθούν στο μέλλον, αν αυτό καταστεί αναγκαίο (<https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/839-deltio-typou-erevna-agoras-ygeionomikoy-ylikoy.html>).

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού επίσης παρείχε συμβουλές σε άλλους δημόσιους φορείς για τον σχεδιασμό μέτρων περιορισμού φαινομένων αισχροκέρδειας.

Η ΕΑ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ανταποκρίθηκε άμεσα στην επείγουσα ανάγκη που δημιουργήθηκε για την αποτροπή φαινομένων αισχροκέρδειας για την προστασία του καταναλωτή.

Καθήκον της, όμως, είναι να σταθεί και δίπλα στις επιχειρήσεις που τροφοδοτούν την οικονομία και σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, έχουν ανάγκη τη στήριξη κάθε δημόσιας υπηρεσίας, ώστε αποτελεσματικά να υπερβούν οποιοδήποτε εμπόδιο αντιμετωπίζουν στην άμεση προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα της αγοράς με σκοπό την οικονομική επιβίωσή τους κατά το επόμενο κρίσιμο χρονικό διάστημα που όλοι ελπίζουμε να είναι σύντομο.

Η ΕΑ κατανοεί τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τόσο εκείνες οι επιχειρήσεις που αναγκάζονται είτε να αναστείλουν τη λειτουργία τους προσωρινά, είτε να υπολειπώνονται ή/και να προσαρμόσουν τον τρόπο λειτουργίας τους, όσο και εκείνες που καλούνται να αυξήσουν την παραγωγή τους ή να οργανώσουν την αλυσίδα διανομής τους στις νέες δύσκολες συνθήκες και να εγγυηθούν την ασφάλεια προμηθειών στην αγορά, όπως εταιρίες παραγωγής, διανομής και εμπορίας ποτών και τροφίμων, προϊόντων καθαριότητας και προσωπικής υγιεινής, φαρμακευτικών προϊόντων και άλλου υγειονομικού υλικού.

Πολλές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω διακοπών στην εφοδιαστική αλυσίδα και περιορισμένη ζήτηση από τους πελάτες τους και θα έχουν σαν αποτέλεσμα σημαντικές απώλειες στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα και έλλειψη ρευστότητας. Αντίθετα, άλλες επιχειρήσεις θα βρεθούν σε κατάσταση ασυνήθιστα υψηλής ζήτησης των προϊόντων τους, γεγονός που θα τις δελεάσει να αυξήσουν τις τιμές τους υπό τις τρέχουσες συνθήκες.

Για τον σκοπό αυτό, η ΕΑ ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να απευθυνθούν σε αυτήν ως θεσμικό φορέα προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Η αρχή ανταγωνισμού είναι πρόθυμη να παρέχει συμβουλή και καθοδήγηση στις επιχειρήσεις που έχουν αμφιβολίες και ερωτήσεις για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε μία τέτοια εξαιρετική συγκυρία. Επίσης, οι πληροφορίες που θα λάβει η Επιτροπή από τις επιχειρήσεις και λοιπούς επιχειρηματικούς φορείς, όπως επίσης και από φορείς που εκπροσωπούν καταναλωτές και δημόσιους φορείς για τις ταχύτατα εξελισσόμενες συνθήκες της αγοράς, θα την βοηθήσουν να σχεδιάσει καλύτερα την πολιτική εφαρμογής του δικαίου ανταγωνισμού και την πιθανή λήψη κανονιστικών μέτρων, όπου χρειάζεται.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η δημόσια υγεία (ως κοινωνικό έννομο αγαθό) και το θεμελιώδες δικαίωμα της υγείας (ως ατομικό έννομο αγαθό) προστατεύονται από, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 5(2), 5(5), 7(2), 21(3) και 25(1) του Συντάγματος και το Άρθρο 35 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το οποίο *«(κ)άθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές»* και *«(κ)ατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου»*. Συνεπώς, στην ερμηνεία και εφαρμογή του Εθνικού αλλά και του Ευρωπαϊκού δικαίου ανταγωνισμού, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα πρέπει να λάβει υπόψη ως απαραίτητο στοιχείο της στάθμισης των συνθηκών ανταγωνισμού στην κάθε αγορά, την προστασία της υγείας, ως δημοσίου αλλά και ατομικού αγαθού, ως υπέρτερη αρχή η οποία θα πρέπει να κατευθύνει τις αποφάσεις της, τόσο στην επιλογή έναρξης αυτεπάγγελτων ελέγχων, όσο και στην ανάλυση πιθανολογούμενων αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών, ενδεχομένως και μέτρων που μπορεί να επιβληθούν από το κράτος για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας.

Σε αυτήν την κρίσιμη για τη χώρα περίοδο, η εύρυθμη λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού μπορεί να παράσχει εκείνα τα εχέγγυα που θα διασφαλίσουν μια

κανονικότητα στην αλυσίδα διανομής. Ένα παράθυρο ευκαιρίας για να ενημερωθούν όλες οι επιχειρήσεις για το τι επιτρέπεται και τι όχι, βάσει των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο, σας ενημερώνουμε ότι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων είναι σύμφωνες με το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου,

β) εξασφαλίζουν συγχρόνως στους καταναλωτές εύλογο τμήμα από το όφελος που προκύπτει,

γ) δεν επιβάλλουν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών και

δ) δεν παρέχουν τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού ή κατάργησης αυτού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς.

Τέτοιες συμφωνίες που κρίνονται απαραίτητες για την αποτελεσματική ανταπόκριση των επιχειρήσεων που είναι στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης αυτής της υγειονομικής κρίσης, μπορούν να υλοποιηθούν υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται αυστηρά οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Η ΕΑ είναι σε διαρκή επαγρύπνηση και διαθέσιμη, ανά πάσα στιγμή, να προσφέρει καθοδήγηση για κάθε πρωτοβουλία που θέλουν να αναλάβουν οι επιχειρήσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της παραγωγικής διαδικασίας και της αλυσίδας διανομής και εμπορίας.

Για τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα συνεργειών/συνεργασιών μεταξύ τους που χρήζουν αξιολόγησης από την αρχή ανταγωνισμού, ιδίως σε ορισμένους τομείς της οικονομίας:

- Προμηθευτές τροφίμων και φαρμάκων με φυσικά ή και ηλεκτρονικά καταστήματα πιθανόν να επιδιώξουν κοινή μέθοδο εμπορευματικής μεταφοράς και διανομής για να αντιμετωπίσουν στενότητα στην εφοδιαστική αλυσίδα και να διασφαλίσουν την ασφάλεια εφοδιασμού για τα σημαντικά προϊόντα και μέσα παραγωγής.
- Αγροτικές ή/και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις μπορεί να επιδιώξουν να συνεργαστούν για την από κοινού επεξεργασία και συσκευασία νωπών προϊόντων, τα οποία ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μείωση της ζήτησης.
- Επιχειρήσεις σε διάφορους κλάδους μπορεί να συνεργαστούν προκειμένου να δημιουργήσουν κοινές διαδικτυακές πλατφόρμες πώλησης και κατ' οίκον διανομής των προϊόντων τους.
- Επιχειρήσεις παροχής ταξιδιωτικών και ξενοδοχειακών υπηρεσιών (γενικά δραστηριοποιούμενες στον τομέα αναψυχής και φιλοξενίας) μπορεί να στραφούν σε συντονισμένες πολιτικές στην ακύρωση κρατήσεων/ μη παροχή υπηρεσιών/ όρους αποζημίωσης σε πελάτες.

- Επιχειρήσεις παραγωγής/κατασκευής βασικού ιατρικού εξοπλισμού πιθανόν να επιδιώξουν συνεργασία μεταξύ τους, για να μεγιστοποιήσουν την προμήθεια νοσοκομειακού άμεσης ανάγκης εξοπλισμού.
- Ασφαλιστικές επιχειρήσεις πιθανόν να θελήσουν να εφαρμόσουν κοινή/παρεμφερή πρακτική αντιμετώπισης των ασφαλιστικών απαιτήσεων των συμβολαίων που είναι σε ισχύ ή να εισάγουν κοινούς όρους και προϋποθέσεις σε νέα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Επίσης, η ΕΑ θέλει να γνωρίζει για οποιοδήποτε εμπόδιο, ρυθμιστικό ή μη, τυχόν αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις στην προσαρμογή τους στις παρούσες εξαιρετικές συνθήκες, ώστε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της να παρέμβει με π.χ. γνωμοδοτήσεις για την άρση αυτών και την απλοποίηση διαδικασιών για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Τέλος, σκοπός μας είναι να επανασχεδιάσουμε την ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού στις νέες συνθήκες της οικονομίας, κατά τη διάρκεια και ύστερα από την κρίση δημόσιας υγείας λόγω της πανδημίας, προγραμματισμό που είχαμε εξάλλου ήδη ξεκινήσει τους τελευταίους μήνες, όσον αφορά τη ψηφιακή μετάλλαξη της εθνικής οικονομίας και την ανάγκη βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα διευκολύνει καινοτόμες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες προσαρμογής της παραγωγικής και εφοδιαστικής διαδικασίας, απλοποίησης της διαδικασίας τιμολόγησης και προώθησης των εμπορευμάτων για τον καλύτερο εφοδιασμό της αγοράς, τον περιορισμό της αισχροκέρδειας, την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας και τη διευκόλυνση της παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Σκοπός αυτής της ιστοσελίδας η οποία θα επικαιροποιείται συχνά είναι:

- (1) να παρέχει πληροφόρηση στις επιχειρήσεις και στους πολίτες για τις ενέργειες της Επιτροπής σε θέματα ανταγωνισμού που τίθενται από τις πρακτικές αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 και να αποτελέσει μια πλατφόρμα μίας στάσης για ανακοινώσεις και Δελτία Τύπου που αφορούν αυτό το θέμα,
- (2) να προάγει τον διάλογο με τις επιχειρήσεις και τους πολίτες για τα καινούρια θέματα που ανακύπτουν στον ανταγωνισμό από τον COVID 19, με τη δυνατότητα διοργάνωσης ηλεκτρονικών διαβουλεύσεων εάν χρειαστεί,
- (3) να παρέχει πληροφόρηση και υλικό για τα μέτρα έρευνας που έχει ήδη λάβει η Επιτροπή σε βασικούς οικονομικούς τομείς για την αντιμετώπιση της πανδημίας (π.χ. τομέας υγειονομικού υλικού) και μέτρα έρευνας σε άλλους σημαντικούς τομείς της οικονομίας τα οποία ενδέχεται να λάβει στο εγγύς μέλλον.